

фінансового стану. Ці заходи дозволять попередити можливі проблеми та ризики, які можуть виникнути в процесі кредитування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Старіков О. Гарантування кредитів сільгоспвиробникам // Економіка України. – 2002. -№3. -С. 65-69.
2. Є.І. Орлюк, І.А. Шубенко. Модель ризиків неповернення кредитів у сільському господарстві // Економіка АПК. -2004. -С. 81.
3. В.П. Ключан. Н.І. Костаневич. Методичні підходи діагностики можливого банкрутства сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. -2003. -№6. -С. 69.
4. Проблеми та перспективи страхування врожаю сільськогосподарських культур в Україні // Пропозиція. -№5. – 2003. -С. 28.

УДК 631.173

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ТЕХНІКОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Л.О.Борян, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

У статті розглянуто забезпеченість технікою сільськогосподарських підприємств Миколаївської області і основні напрями оптимального використання машинно-тракторного парку в період сільськогосподарських робіт.

В статье рассмотрено обеспечение техникой сельскохозяйственных предприятий Николаевской области и основные направления оптимального использования машинно-тракторного парка в период сельскохозяйственных работ.

У технічній базі сільського господарства склалася складна ситуація у зв'язку із значним вибуттям з виробничого циклу сільськогосподарської техніки. Такий стан із забезпеченістю технікою позначається на показниках господарської діяльності підприємств, не дозволяючи виконувати сільськогосподарські роботи в повному обсязі і оптимальні терміни, зумовлює порушення технології виробництва.

Ця обставина значно актуалізувала проблеми забезпечення машинами та їх використання. Мета нашого дослідження: як при

мінімальному технічному забезпеченні досягти максимальних результатів, знайти резерви використання техніки з найменшими затратами.

Фактичні дані за період 1990-2004 років свідчать про значне скорочення кількісного складу парку сільськогосподарських машин.

Таблиця 1

**Наявність в аграрному виробництві тракторів
по районах Миколаївської області (одиниць)**

Район	1990р.	1995р.	2000р.	2001р.	2003р.	2004р.
Арбузинський	850	800	531	431	371	433
Баштанський	1467	1273	884	725	498	472
Березанський	963	838	643	529	429	365
Березнегуватський	958	896	552	407	305	410
Братський	794	704	519	446	386	358
Веселинівський	846	780	482	456	374	435
Вознесенський	1135	967	620	507	448	379
Врадіївський	667	590	405	235	173	136
Доманівський	1162	982	706	579	377	321
Єланецький	692	609	396	351	244	228
Жовтневий	1583	1666	1118	800	661	543
Казанківський	902	892	589	381	280	379
Кривоозерський	753	706	539	461	399	426
Миколаївський	1094	987	692	493	442	436
Новобузький	936	778	529	398	395	397
Новоодеський	1019	957	669	565	398	394
Очаківський	718	651	463	435	361	323
Первомайський	1105	1175	890	724	652	608
Снігурівський	1593	1453	978	681	492	498
Всього	19237	17704	12205	9604	7626	7541

За останні роки в Миколаївській області парк тракторів зменшився на 61%. У розрізі районів найбільш швидкими темпами відбувається зменшення кількості тракторів у Владіївському (на 80%) та Доманівському (на 72%) районах. Більшість техніки відпрацювала амортизаційний термін і не списується лише тому, що у господарствах відсутні кошти на придбання нової техніки. Незначне відновлення та повільне вибуття зношеного обладнання веде до накопичення великої кількості фізично і морально застарілих основних засобів, технічний рівень яких залишається низьким.

Зменшення кількості технічних засобів призводить відповідно до збільшення навантаження на один трактор. Навантаження земель з розрахунку на один технічний засіб в усіх категоріях господарств по Миколаївській області по рокам має такий вигляд: 1992р. – 69,1 га, 1996р. – 81,9 га, 2000 р. – 91,9 га, 2001р. – 108,4 га, 2005р. – 237,0 га. За існуючими нормативами сільськогосподарське підприємство повинно мати не менше 16 тракторів на 1000 га ріллі, що відповідає навантаженню 65 га на один трактор.

Навантаження площ посіву на одиницю техніки з року в рік зростає. По Україні навантаження площ посіву складає 130 га на один трактор. Навантаження земель на один трактор у 2005 році в області в 1,8 рази перевищує відповідний показник по Україні.

Таблиця 2

**Забезпеченість тракторами сільгосптоваровиробників
Миколаївської області в 2004 році**

Райони	Рілля, тис.га	Наявність тракторів, одиниць	Навантаження на один трактор, га	Придбано тракторів в 2004 р.
Арбузинський	77,9	433	180	2
Баштанський	119,4	472	253	29
Березанський	91,6	365	251	8
Березнегуватський	93,1	410	227	15
Братський	87,9	358	246	12
Веселинівський	87,5	435	201	30
Вознесенський	89,9	379	237	8
Врадіївський	50,1	136	368	11
Доманівський	105,6	321	329	1
Єланецький	75,4	228	331	2
Жовтневий	109,3	543	201	6
Казанківський	104,3	379	275	19
Кривоозерський	61,3	426	144	4
Миколаївський	88,8	436	204	10
Новобузький	94,8	397	239	29
Новоодеський	101	394	256	51
Очаківський	48,9	323	151	8
Первомайський	98,6	608	162	31
Снігурівський	105,8	498	212	12
Всього	1691,2	7541		

У 2004 році середнє навантаження загальної площі посівів на один трактор у Казанківському, Доманівському, Єланецькому, Врадіївському районах перевищувала середньообласний показник на 23-64%.

Аналіз свідчить, що сучасний машинно-тракторний парк аграрних підприємств потребує суттєвого поповнення. Оскільки іноземна техніка дорога, перевага повинна надаватися вітчизняним зразкам. Вони за своїми характеристиками не поступаються іноземним маркам, але у 2-3 рази дешевші. По Миколаївській області у 2004 році тракторів вітчизняного виробництва було придбано у 3 рази більше, ніж іноземного виробництва.

Таблиця 3

**Придбання тракторів сільгосптоваровиробниками
Миколаївської області за 2004 рік**

Техніка	Придбано (одиниць)						
	Вітчизняного виробництва				Іноземного виробництва		
	Всього	у тому числі			Всього	у тому числі	
		за власні кошти	з частковою компенсацією вартості	на умовах фінансового лізингу		нова техніка	техніка, яка була у використанні
Трактори	154	120	24	10	51	49	2
Зернозбиральні комбайни	45	30	10	5	32	8	24

Для технічного переоснащення машинно-тракторного парку сільськогосподарських підприємств області потрібно щорічно на протязом п'яти років купувати по 900 тракторів. Фінансовий стан більшості сільськогосподарських підприємств не дозволяє придбати техніку в необхідній кількості. У 2004 році з використанням різних джерел фінансування сільгоспвиробниками області було придбано 205 тракторів на суму 14883 тис. грн. Щоб оновити машинно-тракторний парк підприємствам необхідно максимально використовувати всі можливості придбання техніки: поставки на умовах фінансового лізингу, на умовах державної часткової компенсації, довготермінові кредити банків, товарні кредити заводів-виробників.

Для підтримки сільгоспвиробників України в 2005 році закладено в бюджет 350 млн. грн. на здешевлення кредитів. Держава буде сплачувати 10% кредитів під техніку. Господарства зможуть отримати кредити в банківських установах під заставу, розмір якої зменшений, раніше вона була 1:6, тепер 1:2. Для вирішення проблем в агропромисловому комплексі потрібна стабільна державна підтримка.

Важливим напрямом збереження, оновлення і розвитку матеріально-ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки є удосконалення організації використання машинно-тракторного парку сільськогосподарських підприємств. Відновлена техніка, що відпрацювала амортизаційний термін, має досить високу питому вагу в загальному кількісному складі наявних тракторів. Тому для більшості господарств виходом із цієї ситуації є заміна зношених та непрацюючих деталей і вузлів в сільськогосподарських машинах, ніж купівля нової техніки. Ефективна робота техніки залежить від її постійної готовності, яка забезпечується своєчасним і якісним ремонтом, обслуговуванням, надійним зберіганням. Звільнена від польових робіт техніка ставиться на довгострокове зберігання в господарствах. Порушення норм і вимог в організації зберігання веде до зниження експлуатаційного ресурсу машин в 2-3 рази. Районні штаби по ремонту та підготовці сільськогосподарської техніки проводять ремонт з виїздом на місце. На машинних дворах господарств створюються ремонтні ланки для ремонту. Проводиться дефектування машин і механізмів для того, щоб визначити потребу запасних частин, вузлів, ремонтних матеріалів, а також матеріальних ресурсів для їх придбання в кожному господарстві. Складні вузли та агрегати, які неможливо відремонтувати в господарствах відправляють в спеціалізовані ремонтні майстерні системи "Миколаївоблагротех". Надзвичайно зношену техніку для проведення капітально-відновлювального ремонту відправляють на завод. В Миколаївській області таким ремонтом займається завод "Фрегат" в місті Первомайську.

Одним із важливих напрямів переоснащення аграрного виробництва є створення машинно-технологічних станцій та загонів для

надання допомоги сільгоспвиробникам, що дозволяє сконцентрувати технічні засоби для виконання необхідних технологічних операцій у всіх господарських структурах відповідного району. Спеціалізовані загони організують для виконання великого об'єму робіт одного виду (наприклад для оранки, для обробки зернових культур). Маневри технікою, зосередження її на тих робочих ділянках, де вона більш потрібна, де необхідно справитися в лічені години, є умовою своєчасного виконання механізованих робіт. Більший ефект дає маневр технікою в межах області, коли збиральну техніку перекидають спочатку із північних районів в південні, а потім з південних в північні, між областями.

Аналіз забезпеченості технікою сільськогосподарських підприємств області показав, що машинно-тракторний парк потребує поповнення і модернізації. Для цього необхідно:

- суттєва державна підтримка;
- застосовувати техніку на спільній основі (у машинно-тракторних станціях, обслуговуючих кооперативах);
- підтримувати техніку у справному стані, вчасно проводити ремонт;
- удосконалювати експлуатацію машинно-тракторного парку;
- раціонально використовувати машини безпосередньо в сільськогосподарських підприємствах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сільське господарство: проблема на проблемі й проблемою поганяє. // Сільський час, 27 квітня 2005 р.